

Giedrius Alkauskas

Modestas Petrovičius ir aš, nuodėmingasis

Opera-bylina M. P. Musorgskio garbei

*Pamfletas-koliažas, kuriame gausu perfrazavimų ir citatų iš rusiškų operų ir kitos muzikos, bei rusiškų literatūros kūrinių, kai literatūros kūrinys nėra operos libreto pagrindas. Tai: M. P. Musorgskio „Borisas Godunovas“, „Chovanščina“, „Parodos paveikslėliai“; P. I. Čaikovskio „Pikų dama“, „Oneginas“, „Jolanta“; S. S. Prokofjevo „Karas ir taika“, „Meilė trims apelsinams“; N. A. Rimskio-Korsakovo „Sakmė apie nematomąjį Kitežo miestą ir mergelę Fevroniją“, „Caro sužadėtinė“, „Snieguolė“, „Pasaka apie carą Saltaną“, „Aukšinis gaidelis“, „Gegužės naktis“, „Naktis prieš Kalėdas“; M. I. Glinkos „Ruslanas ir Liudmila“; A. P. Borodino „Kunigaikštis Igoris“; M. A. Bulgakovo „Meistras ir Margarita“; A. S. Puškino „Žiemos vakaras“, „K***“; N. V. Gogolio „Vijus“, „Mirusios sielos“, „Tarasas Bulba“, „Užburta vieta“, „Lošėjai“; F. M. Dostojevskio „Broliai Karamazovai“, „Nusikaltimas ir bausmė“, „Demonai“, „Užrašai iš mirusiųjų namų“; D. Charmso „Puškinas ir Gogolis“; R. Vagnerio „Nibelungų žiedas“. Kad neapsunkintų skaitymo, tik kelios citatos išskiriamos kabutėmis; dauguma gi likusių integraliai įlieta į tekstą nenurodant kūrinio. Pamfletas originaliai parašytas rusiškai (2003 m.). Paliktos citatos kirilica – tai arba cerkvės slavų kalba, arba cerkvės slavizmai rusų kalboje, arba ukrainiečių kalba. Kūrinyje – švelni P. I. Čaikovskio, Dž. Verdžio, R. Vagnerio ir L. N. Tolstojaus kritika, priešpastatant juos mylimiausiems menininkams – N. V. Gogoliui, N. A. Rimskiui-Korsakovui, M. P. Musorgskiui, F. M. Dostojevskiui. Vis tik, nereikia sakyti, kad nuo tų laikų (2003 m.) požiūris ir į pirmuosius kūrėjus smarkiai pasikeitė.*

„Likimo nuosprendis įvyko“ – mano mielas draugas Modestas Petrovičius bei aš, nuodėmingasis, susirinkome pasitarti; viskuo mums rūpėjo pasirūpinti. Aišku, traktieriuje „Pilkasis Gaigalas“, kuris buvo andai įsikūręs prie „Didžiojo Operos Genijaus“ (pseudonimu „Verdis“) mauzoliejaus. Jis tik įėjo, tuoj pažinau. O jis?

– O tu kas toks būsi? – Modia gudriai bedė pirštu mano pusėn (jis, reikia pasakyti, puikiai mane iš veido pažinojo).

– Pasaulėli mano, Modenka, labas, mielas tėveli! – atsistojau ir nudūmiau link jo. Tvirtai apsikabinome („menu akimirką žavingą...“). Nuo Modios, tiesa, kažkiek trenkė degtine.

– Na na, tai sveikas, jei nejuokauji, – mirkstelėjo jis man savo žavingomis akimis, kuriuose taip ir matėsi visa graudulingoji Rusios dvasia. Susėdome.

– Na tai kaip brolau, sakyk, gyvuoji, prieš armijas doroji? Tariamai, manding, po dieną per dieną?

– Oi ne, – atsakiau, – dar ne. Tai bus ateityje. Bet apie tai nesu mėgėjas labai smarkiai rankomis makaluoti, nes juk ateitis paslėpta rūko skraiste. O dabar gyvenu pagal pasaulinę senovę, pagal senoviškas knygas, taip galvoju.

– O toliau?

– Na, jeigu jau „pati tauta mums pasakys“, tai nėra ko ir galvoti.

Užtilome. Modia prabeldė pirštais stalo paviršiumi „Promenados“ motyvą (Ravelio orkestruotėje). Viena iškili ir šventa idėja kažkur plaukiojo tirštame ir tvankiame, tačiau, traktieriaus ore. „Mesiras“ pradėjo pirmas:

– Tai išgeriam iš liūdesio, kur puodelis?

– Modenka, mielasis, tu toks išsiblaškęs, taigi dar ir vyno neturime! – ties tais žodžiais prišoko šeimininkė (stuomeninga moteriškė) ir padėjo tiesiai prieš akis valgio širdžiai ir protui:

– Štai jums, šventi tėveliai mano, gerkite į sveikata!

– Ačiū, šeimininkėle... ir keliauk sau su Dievu, – Modia romiai nusišypsojo. Aš beveik norėjau sušukti „telaimina tave Dievas“, na bet gi reikia vertinti ir kalbos naujoves.

Nugėrėme po keletą gurkšnių ir reikšmingai patylėjome. Modia vėl pradėjo:

– Štai kas, mielasis mano drauge iš Lietuvos kunigaikštystės, velnias popui ne draugas, susiieškok sau širdžiai mielų draugų ten pas save gimtinėje. Yra gi tau palankių žmonių, kūrėjų, visokio plauko mąstytojų, arba atvirksčiai – rašančių operas (neduok Dieve)?

Kažkur suskambo varpai – matyt, teologas Chaliava iš visų jėgų dirba. Nešaukti gi jam nuo aukštosios varpinės: „vargas, vargas Kitežo miestui, be kryžių cerkvių kupolai palikooooOO!“

– Taip-taip, mielas Modia, širdingasis mano drauge, „tolimuose tyrlaukiuose, sostinės miestelyje, štai mokslai slepias įstabieji...“. Bobų pasakos. Ne, Musorianinai*, praėjo metai, ir aš pamačiau, jog nēr gyvenime herojų.

Vël maktelėjome eliksiro, tuo pačiu ir patylėjome (šįkart nereikšmingai).

– Modia, – padėjau aš „taurelę“ ant stalo (kuri, tačiau, labiau panėšėjo į ašotį), – Dievu ir kryžiumi tave užkeikiu, ištark man tiesą, taip kaip sąžinė tau įsakys. Tai yra ne tiesą, o patarimą, – tęsiau droviai, bet su intonacija, – noriu pakeisti tikėjimą... Nes „iš rytų ši žvaigždė patekės!“ Na? Nagi? Kaip? *“Сия и буду, буду”!*[†] Taip, rodosi, tu pasakei?

Draugas gi mano, beje, gėrė vyną ir nieko kalbėti negalėjo.

– Tuščias reikalas, drauge mano mielas iš Lietuvos kunigaikštystės! – pagaliau prabilo. – Tu – geras, tykus žmogus, tai todėl ir prie rinkos neprisitaikęs. O kaip tavo motušėlė – katalikė? Bobelė, senelis, anūkėlė Maručka...

– Brolis gal mano?

– Šuniukas Žučka? – tęsė Modia. Matote, šįkart naujovių jo kalboje nebuvo (ne veltui vienas senolis, kažkoks caras Berendėjus, kartą ištarė Jarilos slėnyje

* Мусорянин (rus.) – šiukšlių žmogus; taip pats Musorgskis dažnai pasirašydavo.

[†] Taip ir bus! (cerkv. sl.).

„Kiekvienam – pagal poreikius, iš kiekvieno – pagal galimybes“, ir nyko iš ten, net pėdos ataušo), – visi jie katalikai? – paklausė Modia.

– Žinia, taip! Goi-da!

– Taigi užtai, svajones mesk šalin! O ką pasakė caras Dodonas?

– Apšaukė „totorščina“!

– Ir liepė surasti?.. Ta-aip, tai galva! „Užgims Titas, platus protas“ – taip senų senovėje ištare (dabar jau miręs, dangaus jam karalystė!) šventasis kvailys, senolis Kaščėjus Nemirtingasis.

– „Goi-da! Go-da!“ – pasigirdo teologo Chaliavos ir filosofo Tiberijaus Gorobeco balsai; paskutinis jau tuo metu nešiojo šviežius ūselius ir rūkė Stenkos Razino pypkę, kuri, jei tikėti lengvatikių padavimu, nuskendo upėje.

– „O prašalaičiai žmogeliai, brangūs sveteliai“, – taip pat pasigirdo šiurkštus Vijaus, gretimos užėigos savininko, *bass profundo*. Turint tokį balsą, jis buvo labai laukiamas svečias visose šermenyse. Pats gi Vijus rūkė Taraso Bulbos pypkę, kuri kaip grobis perėjo užgrobėjams šlėktoms, o vėliau atitekto ir pačiam Vijui, cituojame garbės raštą: „už didžiulę paslaugą naikinant kazokų sielas, šiuos niekingus pravoslaviškus padarus“. Mūsų gi šeiminkė iš to apmaudo kampe graužė nagus.

– Tad va, – tarė Modia, ir jo balsas skambėj lyg varpas,
– nereikia nušokti nuo bėgių. Taip galvoju.

Šeiminkė padėjo priešais mus antrąjį
„Vaarlamiškojo“ butelaitį.

– Na, o tu, mano drauge, kuom dabar užimtas? – bedė
Modia pirštu man į krūtinę, – juk prieš naktį
vakarienės po kelionės reik kasdienės?

– Ek, tas pats, širdingasis mano drauge – nors ir esu
nuolankus Dievo tarnas, bet dėstau mokslų karalienę –
matematiką – sukriošusioje kontoroje. Čia dėl kūno
poreikių. Bet jei jau du pasauliai – kūniškas ir
dvasiškas, užsiiminėju ir moksliskais dalykais; nors
papjauk, tai reikalinga... – sumikčiojau.

– „Tavo satyriniam protui“.

– Taip! Viešpats yra didis, o Nikoša Vasilyčius – juo
labiau! Tai va – aš tęsiau (retkarčiais truktelėdavau
vyno. Galvojau – „jeigu jau pats Modenka,
atkunigaikštavęs, makteli, tai man, nuodėmingajam, ir
pats Dievas liepė“). – Būtent, užsiimu Klasių Kūnų
Teorija...

– Čia kažkas panašaus į tai, kaip kadais ir dabar
Samarkando apylinkėse menamas žymus eretikas
Griška Otrepjevas ištare „Klasių Kova“, ar vis tik
domiesi labiau „Kūnų Klasėmis“?

– Ne, aš gi Nikošėnos pėdomis einu, ir tavo pačio taip
pat, ar visai jau nuo šio vyno atmintį tu praradai?
Toliau, užsiimu homologijų ir homotopijų teorija...

– Homo-pravoslaviškas ir homo-musulmoniškas, cheche! – Makt.

– Ir, mano mielasis Modenka, kitomis aukštomis ir priverčiančiomis susimąstyti temomis.

Į „Gaigalą“ kaip tik įėjo minia visokio plauko veikėjų, būtent: Vesna-Krasna* ir visa jos svita; Goga ir Magoga; pro kaminą įlėkė mažai kam žinomas grafas Levas Nikolajevičius Kareninas (tėvai jam vardą ir tėvavardį suteikė pasaulinės dvasinių ligų žvaigždės, profesoriaus – jis gi ir kunigaikštis – L. N. Myškino garbei); su kryžiumi rankose įėjo senolis Zosima, rėkiantis „peklos išpera, išaik!“ (grafas nusispjovęs išskrido); geras kirvių gaminimo meistras Raskolnikovas (iš Romanovų dinastijos); na ir galiausiai Kryžių Karalius bei Fata Morgana atėjo su „advokatais“ aptarti savo šeimyninio gyvenimo, nes gi „naktį gimė carienei žvėriukas – tiktai ne mergaitė, tiktai ne berniukas“ (hipochondrikas). Kaip mat šeiminkė liovėsi graužti nagus, na ir nuskrido, na ir prasidėjo! Bet mums su Modenka jie nerūpėjo.

– Bet, – truputį susikonfūzinau savo kalbą prieš „Mesirą“, – apie tai aš galiu tik kalbėti ir rankomis makaluoti, o iš tikrųjų esu tik trivialybės sferos žinovas, netgi pasiekiau tam tikrą tobulybę šiame moksle; esu, taip sakant, vienintelis pasaulyje specialistas.

– Taip jau ir vienintelis? Pas jus gi Lietuvoje tokių – nors vežimu vežk! Pasaulinių krepšinio profesorių ir kitų menų įžymybių.

* Весна – Красна (rus.) – gražusis pavasaris.

– Lietuva! Lie-tu-va! Valio! Ga-ga! Lietuva – krepšinio šalis! Per kaulus juos! Per kaulus! Lupk!!

– Eik tu ***, eik tu ***! Ir paskui tave velnių legionai lekia?!... Ai!... *Возможе Гордад!* Прииде грех велий на языцы земни!*[†]

– Ek, Modenka, mielasis, praėjai išbandymą! Bet aš niekada ir neabejojau. Man šitas apsimestinis patosas jau čia! – apvedžiau pirštu aplink gerklę. „Draugas – mūsų lizdo paukštis“, – pagalvoju.

– „Nauji paukščiai, naujos giesmės, o gieda blogiau senųjų“ – trivialis; atrodo, tai pagal tavo tematiką, – Modia atsiduso. Makt gurkšnelį, – Ai ir Korsinka, ai ir...

– Kalės sūnus, prakeiktas hipochondrikas, tavo rankų darbas! – sumojavo didžiuliais savo kumščiais (sprindis su „trupučiu“) Fata Morgana, bet čia įsikišo „advokatai“, greitai rėkiančiąją nusodino. Ypatingai pasižymėjo keturiasdešimties metų jaunuolis, „advokatas“ Fetiukovičius, sostinės paukštelis, tam tikrų (gerai žinomų) reikalų specialistas – „žinoma žvaigždė (žinomame – žvaigždyne)“, kaip kadų kadais kalbėjo nuostabioji mergaitė, Šemachos karalaitė (dingusi, be žinios; beje, to paties Fetiukovičiaus rankų darbas). Švelnų motyvą, priskiriamą (pelnytai) „Didžiajam Operos Genijui“, sugrojo undinė.

Bet mums jis visai nerūpėjo (neduok Dieve!). Aš tęsiau:

* Piktasis pakilo! (cerkv. sl.).

† Ant šios žemės pagonių didelė nuodėmė užslinko! (cerkv. sl.).

– Štai, pavyzdžiui, Modia, uždavinyš. Atleisk man, bet Nikoša Vasilyčius yra aukščiau tavęs. Na ir tegul. Na, o Fedia Michalyčius kaip gi? Aišku, aukščiau Nikošos, trivialu – mano tematika, pats sakei! Na, o tu, tu tai gi esi aukščiau Fedios?

– Hm.

– Kaip dukart du! Tai kaip? Neišsprendžiamas uždavinyš – „skritulio kvadratūra“? Tegul būna taip! Klausyk – pranašavo didysis senovės graikų istorikas – paradoksalistas Daniilo Charamisas: „Visi žmonės bus tik burbulai lyginant su Rimlianinu*. Amen. Bet pats Rimlianinas bus tik burbulas lyginant su Musorianinu. Basta. Euklidiniam protui nesuprasti. Eikite ir skelbkite, nes tai yra žmogiškoji tiesa.“

– Klausyk, mielas drauge mano iš Lietuvos kunigaikštystės, apie trivialybes. O ar teisybę žmonės šneka, kad jūsų sostinėje, slaunam Vilniaus miestelyje, vienas muzikas (sako dar, kad tituluotas ir su ryšiais) kartą tarė:

*„Štai žinia teisinga,
Nauja ir iškilminga –
Nors ir panoramos
Rusų operų plačios,
Bet jau už „Pikų damą“
Nėra geresnės, ačiū!“*

* Римлянин (rus.) – romietis; Rimskio-Korsakovo pravardė tarp draugų.

– Taip, Modia, buvo. Turėčiau pilną išdą, pastatyčiau Babilono bokštą, ir išrėkčiau kiek tik jėgos leidžia: „O jūs, velnio apsėstieji, ko šelstate?“ Šitas gi „žinovas“...

– O ar negalima jį pašalinti? – pertraukė mane Modia, staiga pradėjęs nervuotis.

– Ne, pats gi girdėjai – su ryšiais, – iškėliau pirštą į viršų, – „su caro vežiku ant ožio sėdėjo!“

– Na, „o jeigu valkata, pritvinęs įžulumo, nuo Lietuvos štai pereis mūsų sieną?“

– Modia, mielas, prie jo jokia minia nesubėgs – nebent tik į užsienietišką „profesorių“ pažiūrėti; ir pas jus gi tokių šauklių gyvas velnias – nors šventuosius iš kambario nešk...

– Ak, – susimąstė mano mielas draugas, – šventoji Rusia! Ne greitai dar totoriškas rūdis tu nusiplausi!

– Būtent! Na bet, tarkim, šios „Damos“ kūrėjas ne be talento, tegul būna vidutinybė (tegul būna taip!). Bet jį gi gerbia šventojoje Rusioje, ir kai kurie ponai vertina ne tik aukščiau Korsinkos, bet ir aukščiau... na... na, aukščiau tavęs, Modia.

– Gal jį ir basurmanai giria?

– Ne visur...

– Reiškia, kažkur gira...

– Tuščia jų – geri žmonės, bet ir mes su tavimi ne be nuodėmės.

– Taip taip, ir mes, – čia Modia iškart pabaigė gerti savo taure, aš taip pat.

Bebaiginėjant trečiąjį butelį „Vaarlamiškojo“ (bent jau taip mums šeiminiškė sakė, nors vynas buvo gerokai blogesnis, velniai griebtų, kažkoks kontrabandinis „Radamesas“), Modia uždainavo: „Dar vienas, paskutinis padavimas, ir mano metraštis pabaigtas...“.

Čia norėjo savo įžūlų snukį prikišti Fetiukovičius, bet jam traktieruje buvo ir geresnių pramogų. Kryžių Karalius verkė: „Abejingumas gyvenimui, visiška apatija, aštri melancholija, pavojinga melancholija...“, o Fata Morgana, Goga ir Magoga, Vesna-Krasna bei kirvinių reikalų specialistas Raskolnikovas iš Romanovų dinastijos žaidė „*petit jeux*“. Kaip tik paskutinysis pasakojo apie savo nuodėmytes, bet, kaip tyčia, kieme kažkoks tai gaidelis, auksinis kuodelis, pragiedojo kažkokius tai niekus, daugmaž tokio „kakariekū, dilin, dilin, seniui kirsiu momenin!“. Gatvėje prasidėjo didžiulė maišalynė, ir visiems pasidarė dar linksniau. Po šių įvykių pagrindinio „advokato“ Fetiukovičiaus niekas daugiau nebematė. Vesnos-Krasnos svita gi, susidedanti iš gėlelių ir laisvųjų paukštelių, likusi be priežiūros, šoko Kamarinską akomponuojant Omsko lagerio orkestrui, kuri ten pat gatvėje už grašius ir nusamdė. „Tiesa, būtų gerai, jeigu Glinka nors netyčia jį pas mus išgirstų“. Tai bent būtų reginys! Dar gi užėjo ir „šviesiosios asmenybės“, Siamo dvyniai Utiešitelnas* ir

* Утешить (rus.) – paguosti.

Razdraznitelnas*, aštrių pojūčių sėdint už kortų stalo gerbėjai, mėgę šaukti, jei iškrisdavo kryžių karalius: „eik lauk, Tambovo muzike“! Na, o jei lėkdavo pikų dama... Senolis Zosima gi viską sekė ir užsirašinėjo, kad galėtų vėliau įduoti šį dokumentą tvarkos „sergėtojams“.

Vos tik spėjo Modestas Petrovičius keletą kartų atsidusti, įsipilti vėl taure vyno, kaip traktieriaus durys truputį prasivėrė, ir per plyšį pasirodė kieno tai koja, o vėliau ir pats jos šeimininkas: sulysusi figūrėlė kreiva veido išvaizda, smulkute, reta barzdele, užsidėjusi juodus akinius; vienoje rankoje nešė skrybelę, kitoje – lazda (mes su Modia sedėjome netoli įėjimo). „Jau trečias šiandien Opodeldokas Ivanovičius kreipiasi su pretenzija į šio pasaulio galingąjį. Ne tą dar pamatysime!..“ – pagalvojo Modestas Petrovičius, vėl pradėjęs pykti. Figūrėlė puolė ant kelių:

– Didysis Suverene! Prieš Tave kunigaikštis Vasilijus Šuiskis klumpa, Tavęs maldauja!

– A, žymusis štai oratorius! Garbingas besmegenės ir bukos minios vadeiva! Beje, koks dar Suverenas? Aš – Modestas Petrovičius!!!

– Ak, jūs – Modestas Petrovičius!

– O tu negi Šuiskis?

– Taip-s, aš Šuiskis!.. Ar neskaitėt? Beje, joks aš ne Šuiskis, o Malka Krestopodobnojus†! Bet, – barzdočius

* Раздразнить (rus.) – suerzinti.

† Крестоподобной (rus.) – panašus į kryžių.

šlykščiai nusiviepe, – tarp draugų galima ir paprastai – Malka. Ugingas vardas (perspektyvoje, aišku, bet tam tikra prasme – ir dabar), labai kilmingas vardas, vardas išaukštintas, darbo žmogaus vardas! Žinia, tame nėra mano nuopelnų – tėvai taip pavadino. Deja! Toks jau paprotys. Ar neskaitėt? Mal-ka!!! Taip ar ne taip? Che-che, labai malonu! – staiga Malka bedė pirštu į langą, – Čiumakai važiuoja!

– Kur čiumakai?

– Che-che, kaltas... Šmaikštu? Manau, kad šmaikštu. *“Хей, чумаче-чумачей! Життя твое ледочей!”**... Lia, lia.... Liaaaaa!!!... Galima iš tavęs vynelio mauktelėti? Hmm-taip... labai malonu, – čia šis tipas (nors niekas leidimo nedavė) iš Modenkos taurės sriūbtelėjo vyno, užvertė galvą į viršų, ir lyg valydamas balsa, garsiai pagargaliavo:

– Lia, lia-lia, liaaa!... gurk!... Hm-taip, che-che! – ir lyg jau būtų patenkintas savo vokaline kondicija, užstaugė:

– *“Пос-ра-ми-хом, пре-ре-ко-хом и пре-пре-хом по-бе-ди-хом ересь нечестия и зла стремнины вра-жу-ее-ЕЕ”†*! Taip-s, kur baigėme? A! Taip-s... Atėjome prašyti jūsų gailėstingumo ir jūsų apsaugos, ta prasme, mūsų apsaugos (sekate? malonu!), nuo tėvo igumeno, *ведь не живым по дань нам ятися?‡*

* Ei, čiumake čiumakėli, tingus tavo gyvenimėlis! (ukr.).

† Mes įveikėme, sugėdinome ir išrovėme su šaknimis ereziją, šį gėdingą viso blogio šaltinį (cerkv. sl.).

‡ Juk neiti mums gyviems už duoklę? (cerkv. sl.).

Tik dabar Modestas Petrovičius pastebėjo (juodi akiniai ir dirbtinė barzda gerai maskavo), kad priešais – tas pats apsiseilėjęs Kerženeco šventovės vienuolis, kuris jau septynias dienas jį sekiojo su kažkokia tai pretenzija. Vienuolis tęsė:

– Yra apie jį (apie visų nekenčiamiausią tėvą igumeną, jei jūs mane labai atidžiai sekate, taip ar ne taip? labai malonu!) hm-taip! Yra apie jį tokie posmai:

*„Užgimė tamsiuos plyšeliuos,
Skersgatvėliuose, gatvelės,
Boba užgimė pikta,
Ragana maža, sukta.<...>
Oi, greičiausiai prakeiktoji,
Nelaiminga boba toji!“*

– Bet, – sumojavo lazda „Opodeldokas“, – tiktai vyriškai, ta prasme, reikia išversti į vyrišką giminę!! Teikiatės suprasti?

– Hm. Toliau?

– Ta prasme, kas su manimi bus toliau? Tai yra, už melagingą priesaiką ketvirčiuos? Labai šiurkšti užuomina, garbingasis Suverene! Ak, klaidus žodžius teikiatės tarti! Ar jums žinoma, kad „triskart mane užmušė, triskart pakilau iš mirusių“?! Ar nebuvo rašyta?

– Kas mušė? – neišgirdo mano draugas. Tiesa, mes žmogelio beveik nesiklausėme, nes ir suprasti nebuvo galima.

– Aš mušiau. Gerai žinoma: „Kerženeco vienuolis Malka Krestopodobnojus mirtinai susikivirčio su vienuolyno tėvu igumenu Dosifėjumi Triochraspiatnojumi* (pranašiškas vardas, mano traktuotė, teikiatės sekti? Labai malonu!). Po pirmojo žodžių „*еречь соизволил воззлоголити, отец игумен!*“†, antrasis vožė pirmajam ramentu per dantis“. Bet čia tik dalis tiesos, šlykšti dalis! Nes dialogo pasekmė buvo atsakomasis argumentas, rūstus argumentas! – ir kaip paklaikęs pradėjo mojuoti lazda.

– Toliau!!

– Betgi, šviesiausiasis Suverene, čia yra visos karjeros klausimas! Čia... o-cho-cho! Kas čia per klausimas!!!

– Aš – Modestas Petrovičius! Koks čia dar per Suverenas?

– Kaip?! Prašom?.. Koks dar Modestas Petrovičius? Šmaikštu? Hm – taip, o aš tada kas toks?

– Tu? Tu – Malka Krestopodobnojus.

– O kas čia Suverenas?

Modenka parodė jam į senolį Zosimą. Vienuolėlis, kliūdamas ir besiseilėdamas, metėsi į tą pusę. Taip ir buvo girdėti: „daužau kaktą prieš Tave dėl carystės, dėl didžiosios karalystės“!..

* Трёхраспятной (rus.) – triskart nukryžuotasis.

† Teikėtės pasakyti ereziją, tėvai igumenai! (arch. rus.).

Mes su Modenka valandėlei pritilome, kiekvienas galvodamas apie savo rūpestėlį. Naktis baiginėjosi. Atėjo laikas išsiskirstyti.

– Bet, mielas mano drauge iš Lietuvos kunigaikštystės, pasakyk, kaip toliau?

– Man, Modestai Petrovičiau, bent iki trisdešimties metų nugyventi, o jau tada...

– „Taurę į žemę“?

– Hm. O kol kas dar puiki mūsų kariauna karščio didvyrių pilna.

– Mūsų gi, žinia, ne, na ir degtinė.

– Mes su tavimi, Modia, dar pakariausim besikliaudami Dievu, už Lietuvą, Rusią, už tautą!

– Kaip „dar pakariausim“? – nusišypsojo Modia, – nematyti tavyje narsaus kario.

– Ak, atleisk, mielasis drauge. Mes... mes...

– Na?

– *Грядем на прю**!

– *Грядем на прю!* – pamojavo ranka atsisveikindamas mano draugas, ir uždarė paskui save duris.

Puotaujančiųjų jau nebebuvo. Pasirodė, jog jie kažką prisidirbo, ir spėjo pasišalinti. Likome mes dviese su šeimininke.

* Eisim į kovą! (cerkv. sl.).

Tyliai priėjau prie lango ir verkdamas sušukau:

– *Ибо аз есмь!**

„Ибо аз есмь“! – pasigirdo balsas iš kiemo boso registre. Tai nebuvo Vijaus balsas – tas išėjo apraudoti naujai iškeptų velionių, buvusių Kijevo bursakų ir seminaristų. „Matyt, tai ne aidas“ – pagalvojau.

Pabaigai nupiešime visą įvykių panoramą. Senolis Zosima, galbūt nuo suvartotų svaigalų, o galbūt iš seniokiško kvailumo, nesugebėjo nurodyti „sergėtojams“, kur yra piktadariai. Visų pirma puolė ieškoti prie „Didžiojo Operos Magistro“ mauzoliejaus – vienas aistringas „sergėtojas“, pats kandidatas į Fetiukovičius, netgi sušvilpavo kardo motyvą iš „Nibelungų“, bet kaip tyčia kardo pas jį ir nebuvo, nes vienintelis kardas, tinkamas galvų kapojimui, buvo pavogtas iš Dodono izdo (visa tai vėliau buvo pagal dokumentus įrodyta) to paties „advokato“ Fetiukovičiaus. Puolė ieškoti šio mauzoliejaus, bet pasiklydo, nes pats mauzoliejus, anksčiau aktyviai lankytas visokio plauko piligrimų, „apaugo mišku, šaknimis, žolėmis, laukiniais erškėčiais; ir niekas dabar iki jo neras kelio“.

Taip pat bandė ieškoti ir prie „Didžiojo Visų Tautų Vado“ mauzoliejaus, kuris buvo prie Kromų, bet ten rado tik maištaujančius (legaliai) didžiojo socialisto,

* Nes aš esu! (cerkv. sl.).

mūsų jau minėtojo Grigorijaus Otrepjevo šalininkus, taip kad „sergėtojai“ paliko juos ramybėje. Bandė dar eiti link „Didžiojo Operos Genijaus“ mauzoliejaus, ir būtų užtikę karštas pėdas, bet persigalvojo nusprendę, kad ten negalėjo įvykti neramumai: „labai jau šventa vieta; yra juk ir pas juos bent kruopelytė sąžinės“?

Kaip paskutinę priemonę, kreipėsi į vyriausiąjį „sergėtoją“ – carą Berendėjų. Bet tas, žinia, dingo iš Jarilos slėnio. Užklausė garbingųjų berendėjų, kurie nuo neatmenamų laikų dauginosi Berendėjaus Slabadoje. Tie nieko nežinojo, mokėjo tik rateliu eiti, Lėliui atitarti, bei į mišką uogų. Vyresni buvo supratingesni, užsiiminėjo astronomija, pabūrimais ir pašnabždėjimais, bet kur dingo pats caras Berendėjus, nežinojo, „ir žinoti nenorime, taip jam ir pasakykite!“ . Kreipėsi į senius. Tie tai, ypač aklieji, linksminosi kankles pasiėmę, giedojo visokios rūšies vietinės reikšmės daineles, tipo

*“Pranašiškos, skambiosios kanklės gaudžia
Amžinąją garbę carui Berendėjui”.*

Jiems, vargšams, niekas ir nepasakė, kad tas pasiplovė. Paklausė vietinio miškinio, bet iš kaitros – į ugnį: pastarasis tikino, kad jokie caro Berendėjaus nėra, ir niekada nebuvo, nebent... „Na?“ – įsikibo „sergėtojai“ už paskutinės vilties. „Buvo toks vienas, tik ne Berendėjus, o Burundukas, o ir ne caras, bet miškinis, toks kaip ir aš, gerbiamasis mano pone“ – pradėjo senolis („sergėtojų“ gi buvo penkiasdešimt), – „bet žuvo per įžymųjį Lisabonos žemės drebėjimą, apie ką labai aktyviai raportavo visi zapadnikų analai,

uždėdami antraštes, kaip kad „išsilavinę Vakarai sudavė mirtiną smūgį slaviškųjų dievybių ir velnybių gerbėjams“ – sudrebėjo patriarcho balsas, ir „sergėtojai“ jo rankoje staiga pamatė baslį. Greitai pasišalino ir paliko miškinį draskytis vieną. Vis tik vėjas dar atnešdavo jo šūksnių nuotrupas: „bet, sako, Riazanės miškuose pasirodė plėšikų būrys, ir šio būrio atamanas buvoAūūū!... ne kas kitas, o...“

Pagaliau, pats betvarkės kaltininkas Fetiukovičius, kartu su nuostabiąja mergaite, Šemachos karalaite, apsigyveno Tmutarakanio dykumose, numetė ant žemės Damasko plieno kardą, ant viršaus padėjo Kryžių Karaliaus galvą (pačio gi ir nukirstą) ir ėmė laukti kvailių, svajoti, gyventi bei turtus užgyventi.

2003-XI-18/20 Vilnius